

RELIGIJE I IDENTITET

Augustin Bašić

Hrvatska radiotelevizija (HRT), Zagreb, Hrvatska

U suvremenom društvu danas se sve više govori o identitetu koji prati i određuje čovjeka. Koliko se religija vezuje uz identitet i koliko ga određuje? A identifikacija nacionalnog i religijskog (konfesionalnog) na ovim prostorima aktualna je i izazovna. U „Ekumeni“ od temi 'RELIGIJE I IDENTITET' raspravljali su (krajem prošle 2017. godine) gosti dr.sc. Peter Kuzmič, kršćanski teolog i etičar, Ivan Zvonimir Čičak, predsjednik Hrvatskoga helsinškoga odbora te Neven Šantić, medijski analitičar.

U raspravi je konstatirano da je kod nas identitet ponajčešće etnoreligijski definiran. A otvorilo se i pitanje - kako graditi moderni identitet za toleranciju i priznavanje različitosti? U raspravi urednik i voditelj A. Bašić donosi izjave od muftije Aziza Hasanovića i istaknutog sociologa religije Željka Mardešića - koji govore o depolitizaciji i deideologizaciji religije. Ostaje otvoreno pitanje kako s etnocentričnog prijeći na kristocentrično kršćanstvo? Kako razvijati međureligijski dijalog i prihvaćanje sekularizacije za mirniji, tolerantniji suživot u našem ideološki podijeljenom društvu?

Napomena: Tema izlaganja bit će prikazana videozapisom iz emisije Ekumena koja obilježava 20 godina kontinuiranog rada.

* * * * *

PRESUDA EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA LAUTSI PROTIV ITALIJE - RAZRJEŠENJE KONTROVERZE OKO RELIGIJSKE SIMBOLIKE ILI MOŽDA ZAMKA?

Marko Bonifačić

Europsko Sveučilište Viadrina, Frankfurt/Oder, Njemačka

Presuda Europskog suda za ljudska prava Lautsi protiv Italije (30814/06), koja je na tom sudu bila odlučivana u dva stupnja, odredila je stav sekularne europske države glede izlaganja religijske simbolike u javnim školama. Time je javno izloženo kršćansko raspelo, nakon velike rasprave, oglašeno kulturnom tradicijom, odnosno „pasivnim simbolom“, te stoga nije uzeto kao nedopustiva religijska indoktrinacija. Imajući u vidu slična pitanja, kao npr. natpis na US dolaru „Pouzdamo se u Boga“, ali i nedavnu „ aferu“ hrvatske ministricе socijalne politike, oko donacije artikala jednom katoličkom vrtiću, kao i Carla Schmitta koji je rekao „svi pregnantni politički koncepti moderne političke znanosti su sekularizirani religijski koncepti“, postavlja se pitanje buduće primjene presude Lautsi. Odnosno koji bi danas bio neki drugi dopušteni „pasivni“ ili „aktivni“ religijski simbol?

* * * * *

RELIGIJA U SLUŽBI IZVORA LEGITIMITETA ZA POLITIČKO DJELOVANJE

Nermin Botonjić

Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj, Zagreb, Hrvatska

Kroz povijest je zabilježeno da je religija imala, pored svoje primarne uloge usmjeravanja čovjeka u organiziranju svoga života u skladu s Božjim propisima, i druge uloge koje su je maknule iz pozicije subjekta u poziciju objekta. Politika i oni koji su se njome bavili uspijevali su i još uvijek uspijevaju koristiti motivirajuću snagu religije za postizanje zadanih ciljeva bez obzira koliku štetu bi mogli pretrpjeti sami članovi iste. Pozivanje na Boga, apsolutnu nepogrješivost Njegovih objava, napatuka, naredbi, obećane nagrade i kazne nepobitni su dokazi za one koji vjeri kroz religiju uče, ali i za one koji religiju i vjerski nauk u postizanju ciljeva samo koriste. Od faraona pa do sekularista i laika, gotovo nitko nije ostao imun na iskušenje da se religijom posluži u nekom trenutku, pa makar to bilo i tretirajući je neprijateljem i zlom s namjerom ostvarenja ciljeva. I danas, od ekstremističkih grupa, legitimnih predstavnika vlasti pa do zagovornika očuvanja univerzalnih vrijednosti i onih koji se zaklinju u civilno društvo, religija ostaje, ako ne stalni izvor opravdanosti za postupke, a ono barem dodatna inspiracija za politički probitak.